

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. מקודשת ומגורשת הרי זו מגורשת מאי מעמא קול ושוברו עמו.....2
- ב. יצא לה שם מזנה בעיר אין חוששין לה מ"ט פריצותא בעלמא הוא דחזו לה ... אכלה בשוק גירגרה בשוק הניקה בשוק ... מה להלן דבר ברור אף כאן דבר ברור.....3
- ג. בעולה אין חוששין לה.....3
- ד. נשואה אין חוששין לה ארוסה אין חוששין לה שלא לפלוני אין חוששין לה בעיר אחרת אין חוששין לה.....4
- ה. ממזרת אין חוששין לה שפחה אין חוששין לה.....4
- ו. הקדיש פלוני נכסיו הפקיר פלוני נכסיו אין חוששין לה.....4
- ז. לא שישמעו קול הברה אלא כדי שיהו נרות דולקות ומטות מוצעות ונשים טוות לאור הנר ושמחות לה ואומרות ... פלונית נתקדשה היום.....5
- ח. אמתלא שאמרו אפי' מכאן ועד י' ימים קמ"ל לא אמרו הוא דהויא אמתלא הא אמרו לא הויא אמתלא.....6
- ט. לא שישמעו קול הברה אלא כדי שיאמרו פלוני מהיכן שמע מפלוני ופלוני מפלוני והלכו להם למדינת הים.....7
- י. אתרוותא ניהו בסורא מבטלי קלא בנהרדעא לא מבטלי קלא.....8
- יא. ההיא דנפק עלה קלא דאיקדשה באציפא דתוחלא בעינא דבי שיפי ... בהא מבטלינן קלא מימר אמרי עיינו בהו רבנן בקידושיה ולא הוה בהו שוה פרומה ... וקידושי קטן הוו. 9
- יב. נתקדשה ואח"כ בא בעלה מותרת לחזור ... דאתי בעל וקא מערער אי הכי נישאת נמי נישאת דעבדה איסורא קנסוה רבנן נתקדשה דלא עבדה איסורא לא קנסוה רבנן...10
- יג. כל קלא דלא איתחזק בבי דינא לאו קלא הוא.....11
- יד. כל קלא דבתר נישואין לא חיישינן ליה ... אפילו דבתר אירוסין ... והלכתא לא חיישינן ליה.....11
- טו. יצא עליה קול מראשון ובא אחר וקדשה קידושי תורה ... דאי מיגליא מילתא דקידושי קמא קידושי מעליא ניהו לא צריכה גמ משני.....12
- טז. אשת איש שפשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר מקודשת מדרב המנונא.....12
- יז. האשה שאמרה לבעלה גירשתני נאמנת חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה ... שלא בפניו מעיזה ומעיזה.....13
- יח. מגרש ראשון ונושא שני אבל מגרש שני ונושא ראשון ... אתי למימר מחזיר גרושתו מן האירוסין.....14
- יט. יצא עליה קול מזה ומזה מותרת לשניהם.....15

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

דף פט.

א. מקודשת ומגורשת הרי זו מגורשת מאי טעמא קול ושוברו עמו

כבר התבאר לעיל דף פח: שיצא קול¹ על אשה פנויה שנתקדשה ונתגרשה², מותרת לכל³, וחוששין לקול לאסור לכהן, אפילו הוא זה שיצא עליו הקול שהיא מקודשת לו⁴.

יצא קול סתם שנתקדשה, ואח"כ יצא קול שנתגרשה, י"א שמותרת לכל העולם⁵, מלבד לכהן⁶. וי"א⁷ שאסורה לכל, מלבד לאותו אחד שיצא עליו הקול שהתקדשה לו אפילו הוא כהן.

ודוקא בקול בעלמא אין הקול מתבטל, אבל אם אחר כך נתברר שהיה הקול הראשון שקר מבטלין אותו אפילו לא היה שום אמתלא.

וכל קול שלא הוחזק בבית דין פירוש כשיצא הקול בדקו בית דין אחריו ולא מצאוהו נכון או שאינו ברור, אינו קול לאסור בשבילו.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז ו ה. ומו ז

² בטור כתב ונתגרשה מיד ותמה ב"י בס' בדק הבית למה לי תך מיד ולכך לא כתבו כאן בשו"ע וי"ל דמ"ש המור פירושו דקול הגירושין יצא ג"כ מיד באותו השעה שיצא קול הקידושין כמ"ש אח"כ אצל אמתלא אבל באמת הגירושין עצמן היו זמן רב אחר הקידושין וכן כתב הר"ן בשם הראב"ד. מ"ז שם ו ה

³ אם יצא הקול שגירש על תנאי כתב בר"ן דפליגי בזה הראב"ד והרמב"ן, לראב"ד לא תלינן שנתקיים התנאי והיא בחזקת מקודשת ודוק' שיצא בפ"א קול שגירש עם קול שנתקדשה ולרמב"ן תלינן שנתקיים התנאי והיא פנויה ואסורה לכהן. ב"ש מו יט

⁴ אם יצא תרי קולות בפ"א אסורה לישא לזה אם הוא כהן דלדידיה הוי קול קודם נישואין וכ"כ בדרישה דאסורה לזה. ב"ש ו י

⁵ דעת רש"י שהוא קול וקול בתרא סותר לקול קמא, ב"ש שם י

⁶ ולכאורה לפי דעה זו תהיה אסורה גם לאותו אחד שיצא עליו הקול שמקודשת לו כנ"ל וא"כ דעה זו מחמירה לאסור לכל כהן אך להתירה לעלמא.

⁷ דעת הראב"ד שכתב דוקא שיצא קול שניהם יחדיו דאל"כ לא חיישינן לקול בתרא ואסורה לעלמ' מפני קול סתם שנתקדשה לפלוני שיצא הקול בתחילה ונראה דכן הוא דעת המור לכן כתב שיצא הקול שנתקדשה ונתגרשה מיד ולא כב"י שכתב בדק הבית מה שכתב המור מיד לרבות' כ"כ דאין דרך לגרש מיד וגם ב"ח משיג עליו, אבל אם יצא קול גירושין אחר קול קידושין לא משניחין בקול שיצא אח"כ שנתגרש' ומותר' לזה שיצא הקול שקידשה אפילו אם הוא כהן ואסורה אחר מיתתו לכהן אחר. ב"ש שם

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

ודוקא לקול גירושין וקידושין חיישינן שהם אסורים דאורייתא, אבל אם יצא עליה קול חלוצה שהוא פסול דרבנן יש אומרים⁸ דלא חיישינן לו לאוסרה לכהונה.

ב. יצא לה שם מזנה בעיר אין חוששין לה מ"ט פריצותא בעלמא הוא דחזו לה ... אנלה בשוק גירגרה בשוק הניקה בשוק ... מה להלן דבר ברור אף כאן דבר ברור

כבר התבאר במסכת כתובות דף לו: שאשה⁹ שיצא עליה שם מזנה בעיר, אפי' קול שמוחזק בב"ד¹⁰, מחמת שראו ששחק עמה, או שראו בה דבר מכוער ודבר פריצות, אינה נאסרת אף לכהן גם אם יצא עליה קול שהכל מרננים אחריה¹¹. והקול הוא שהיא מזנה עם פסולים הפוסלים אותה מן הכהונה כגון גוי ועבד, אין חוששין לה, ששם פריצות בעלמא הוא שמוציאים עליה¹², ומעמידים אותה בחזקת שלא נבעלה לו.

כבר התבאר במסכת סוטה דף כז. שאם יצא עליה קול שזינתה ממש היא בעצמה חוששין לה משום זונה וכהן חושש לה מדין תורה, ואם נשאה אין מוציאים¹³, וגם חוששין לבניו¹⁴ שהם חללים, שאפילו הם שלו, הרי הם בני זונה מכהן שהם חללים¹⁵. ואם נשאו לכהן אין מוציאים¹⁶, וישראלים אם רוצה להתרחק מן הכיעור יתרחק.

ג. בעולה אין חוששין לה

⁸ רמ"א שם

⁹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז ו' מז

¹⁰ ב"ש שם כח

¹¹ ט"ז שם ד' ז, ב"ש שם ד' כא, ח"מ סי' ו' יד, וב"ש שם ל

¹² שראוה ששוחקה עמהם בשוק או מיעכו לה בין דדיה. ט"ז שם ו' יג

¹³ ב"ש שם כד

¹⁴ אבל אם בעלה ישראל אפילו אם זנתה במזיד הבנים שתלד אח"כ כשירים אפילו לכהונה. ב"ש שם ד' כה

¹⁵ שהרי זינתה קודם שנתעברה וכשחזר ובא עליה בעלה נעשית חללה וחולד אף שבא מבעלה הוי חלל. ח"מ שם טו

¹⁶ ב"ש שם כב וכתב בשבות יעקב ח"ב סימן קמ"א דוקא בקלא דפסק אבל בקלא דלא פסק ודאי מוציין ומהאי טעם פסק שם באשה אחת שהיתה יושבת תחת בעלה ויצא עליה קלא דלא פסק שזינתה תחתיו ונתאלמנה ועמדה ונשאת לכהן כופין אותו להוציא דהוי קלא דקודם הנשואין ע"ש.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

יצא קול על הבתולה¹⁷ שהיא בעולה אין חוששין לה ותנשא לכהן גדול שאין אוסרין אשה אלא בעדות ברורה או בהודאת פיה.

ד. נשואה אין חוששין לה ארוסה אין חוששין לה שלא לפלוני אין חוששין לה בעיר אחרת אין חוששין לה

פנויה שיצא¹⁸ עליה קול שנתקדשה ולא אמרו לפלוני אלא אמר נתקדשה סתם, או שאמרו בעיר אחרת ולא אמרו בעיר זו, אינו נחשב קול, ואפילו ספק מקודשת אינה.

ה. ממזרת אין חוששין לה שפחה אין חוששין לה

יצא עליה קול שהיא שפחה¹⁹, או שהיא ממזרת ואפילו קול גמור²⁰, אין חוששין לה ותנשא אפילו לכהן, שאין אוסרין²¹ אלא בעדות ברורה²² או בהודאת פיה.

ו. הקדיש פלוני נכסיו הפקיר פלוני נכסיו אין חוששין להן

מי שיצא עליו²³ קול שהפקיר את נכסיו או הקדישן או החרימן אין חוששין לו עד שתהיה שם ראייה ברורה²⁴.

¹⁷ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יז הלכה כא

¹⁸ שו"ע ונו"ב שם מו א

¹⁹ רמב"ם שם

²⁰ נ"ב יצא עלי' קול ממזרת אין חוששין לו גימין פ"ט ועיין תשו' מהריב"ל ס' א' כלל ב' סי' י"ב דאף בקול גמור אין חוששין דלענין זה הוי כמו קלא בתר נשואי' עיין שם. ח'י' רבי עקיבא איגר אבן העזר סימן ד ס"ק א

²¹ ואינו דומה לגירושין שהוא מחמת מעשה ואינו פסול משפחה והו' דעת רבינו שלא חילק כלל. מגיד משנה שם.

²² משמע שאפילו קול שהוחזק בבית דין אינו אוסרה שהרי בקול שאחר נישואין.

²³ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ז הלכה ב

²⁴ ולא הזכיר עדות ברורה או הודעת פיו כמו שהזכיר גבי שפחה וממזרת, דאפשר שלענין ממון מהני קול שהוחזק בבית דין.

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

ז. לא שישמעו קול הברה אלא כדי שיהיו נרות דולקות ומטות מוצעות ונשים טוות לאור הנר ושמחות לה ואומרות ... פלונית נתקדשה היום

פנויה שיצא²⁵ עליה קול שנתקדשה לפלוני היום בעיר זו, חוששין לה והרי היא ספק מקודשת אף על פי שאין שם ראייה ברורה, אולם כל קול שלא הוחזק בבית דין אין חוששין לו.

וכיצד הוא הקול שתוחזק זו בו שהיא מקודשת מספק, שיש הברה בעיר פלונית נתקדשה לפלוני²⁶, וכשבי"ד חוקרין אחר הדבר, באו שני עדים כשרים²⁷ והעידו²⁸ שראו הנרות דולקות, ומטות מוצעות, ובני אדם נכנסים ויוצאים, ונשים שמחות לה²⁹, ואומרות נתקדשה פלונית היום לפלוני³⁰.

²⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז מו א

²⁶ ודאי תרתי בעינן דאיכא הברה בעיר פלונית נתקדשה לפלוני וכשבי"ד חוקרין אחר הדבר בעינן נמי דבאו שנים ואמרו שמענו וכל היכא שאין שם קול הברה בעיר לא נקרא קול דאם לא כן לא תהא בת ישראל פנויה שילכו ב' ריקים ויאמרו פלונית מתקדשת לפלוני וישמע א' ויעיד משמם הלכך צריך שיהיה הברה שאין בני העיר מקבלים קול הברה אלא אם כן יש בו ממש וכשיצטרף לזה שיאמרו שנים שמענו מפלוני חוששין לקידושין מ"ז שם א מהמר"ל מסראג
²⁷ ב"ש ב

²⁸ כתב בית חדש אמירות אלו שנים א"צ להיות באותו יום אלא אפילו אם באים אח"כ והעידו שהנשי' היו אומרים נתקדשה היום מהני ולכאורה לא משמע מתשובת הרשב"א דכתב ר' אבא לא פליג על עולא שאלו היה בשעתו בעינן כדעולא שיהיה נרות דולקות, ואם לאחר זמן בעינן הקול מפי עדים כר' אבא, ומה שכתב בתשובות אלו באו הב"ד לחקור אחר כך, אחר הקול עושין, היינו חקירה אחר העדים שאמרו שמענו מפלוני ופלוני, וכן הר"ן שכתב חקירה אח"כ מהני היינו חקירה אחר עדים, ויש ליישב. ב"ש שם ב. א דק דהפשט הוא שאלו היה בשעתו וכו' שאילו ראו הנרות דולקות והיו שם בעיר בשעת שמחתן. ואם לאחר זמן בבדיקת קול וכו' פירושם שלא ראו הנרות דולקות ולא היו שם בעיר בשעת שמחתן ממש רק שבאו לאחר זמן שם ושמעו וכו' עיין ב"י וכנה"ג דף פ' ע"א סעיף י"א. אבל לעולם י"ל אם ראו בשעתו יכולים להעיד אף לאחר זמן מה שראו ביום פלוני ודו"ק. באר היטב שם ג

²⁹ בפרישה מדייק דוקא נשים שמחות עמה ואומרים נתקדשה אבל אם שמחות עמו ואומרים שקידש לא הוי קול. ב"ש שם ג

³⁰ לא הוצרך שהנשים יאמרו לפלו' בעיר הזאת רק שהנשים יאמרו סתם נתקדש' פלונית והקול יוצא מתוך דבריהם שנתקדשה לפלו' בעיר הזאת והיום פשימ' שא"צ שיאמרו דהא ביום האירוסין עושין השמחה. חלקת מחוקק שם ב מיהו הטור כתב דצריך לומר נתקדשה פלונית לפלוני וכן כתב הריב"ש דכן הגירסא ברמב"ם אלא דאצ"ל היכן היו הקדושין כי מכלל דבריהן נשמע שנתקדשה במקום שנרות דולקות כן כתב בכ"מ. ב"ש שם א

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אבל אם שמעו אותן אומרות פלונית נתקדש היום, אין חוששין לה שמא נזדמנו יחד כדי לקדשה ולא נתקדשה.³¹

ח. אמתלא שאמרו אפי' מכאן ועד י' ימים קמ"ל לא אמרו הוא דהויא אמתלא הא אמרו לא הויא אמתלא

במה דברים אמורים שהוחזקה בקול³², קול שאין אמתלא³³ עמו, אבל קול שיש עמו אמתלא ושמעו האמתלאה, כששמעו הקול שנתקדשה, לא הוחזקה אפילו ספק מקודשת.

כיצד היא האמתלאה, יצא הקול פלונית נתקדשה על תנאי, או נתקדשה קידושי ספק כגון שאומרים שזרק לה קידושין³⁴ ספק קרוב לו ספק קרוב לה³⁵, בכל אלו לא הוחזקה בספק מקודשת, אלא שואלין את פיה וסומכין על דבריה, שהואיל ואין שם ראייה ברורה ולא קול חזק ליכא חשד, שאומרים אנו ודאי לא נתקיים התנאי או עיינו חכמים בקידושיה ולא היו קרוב לה, וכל כהאי גוונא אין הקול אוסרה.

במה דברים אמורים שיצא האמתלא מיד עם הקול, אבל אם יצא הקול מתחלה ברור ולאחר זמן יצא אמתלא, אם נראין הדברים לבית דין שהוא כן³⁶, סומכין על האמתלא ולא הוחזקה מקודשת.

כיצד, כגון³⁷ שמתחלה כשהוציאו הקול אמרו פלוני זרק לזו קידושין, ואחר עשרה ימים יצא הקול ואמרו שהיו הקידושין קרובים לו³⁸, תולין באמתלא ומתירין אותה

³¹ וצריך ארבעה תנאים א' נתקדשה לעבר ולא נתקדש, ב' היום ולא אתמול, ג' לפלוני ולא סתם, ד' בעיר זו ולא בעיר אחרת. ואתמול ולא היום לא הוזכר ואפשר כיון דהנרות דולקות ומטות מוצעות ודאי נתקדשה היום דאין עושין שמחת אירוסין על קידושין של אתמול. חלקת מחוקק א ב"ש א

³² שו"ע ונו"ב אבהע"ז מו ג ד

³³ פירוש אמתלא שובר, ששובר את הקול. לבוש שם ג

³⁴ משמע אבל אם יצא הקול פלוני זרק לה קדושין לא אמרי' דגם זה מסתמא מקרי אמתלא אלא אמרינן מסתמא היה קרוב לה עד שיצא אמתלא אחר כך. ח"מ שם ח. ב"ש שם יא

³⁵ לענין קול הוה אמתלא עם הקול שנתקדשה בפני ב' כתי עדים אחת אומרת קרוב לה ואחת אומרת קרוב לו הוה אמתלא כיון דלכת אחת לא הוי קידושין נמצא דלא הוה דבר ברור והקול כשל. ט"ז שם ב

³⁶ שו"ע ונו"ב שם

³⁷ לבוש וח"מ שם ט, ב"ש יב

³⁸ ודוקא שיצא שקרוב לו אבל אם יצא ספק קרוב לו אפילו אם בתחיה יצא שזרק לה אין לסמוך על אמתלא זו. ב"ש שם

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

לינשא, כיון שמתחלה יצא הקול שהיו בזריקה יש מקום לומר שהיו קרוב לו, וכן כל כיוצא בזה.

אבל אם לא יוכלו הבי"ד לתלות קול האמתלא בתחלת הקול קידושין שיצא, כגון שמתחלה יצא הקול בלי שום אמתלא, ולא שום תנאי בעולם שפלוגית מקודשת³⁹, ואח"כ יצא הקול שנתקדשה על תנאי כך וכך, הואיל ולא נשמעה האמתלא בעת שנשמעו הקידושין⁴⁰ אין חוששין לאמתלא.

ט. לא ששמעו קול הברה אלא כדי שיאמרו פלוני מהיכן שמע מפלוני ופלוני מפלוני והלכו להם למדינת הים

עוד יש קול שתוחזק בו שהיא מקודשת מספק אף על פי שלא ראו נרות דולקות כו' כיצד⁴¹, כגון⁴² דאיכא הברה בעיר פלונית נתקדשה לפלוני וכשהב"ד חוקרים אחר הקול, באו שנים⁴³ ואמרו ראינו כמו שמחת אירוסין, ושמענו קול הברה⁴⁴ שהיו אומרים שמענו מפלוני ששמע מפלוני שנתקדשה

³⁹ לבוש וח"מ וב"ש שם

⁴⁰ גם משמע אם יצא קול הראשון שזרק לה הקדושין ואח"כ אמרו שקידש על תנאי אפילו אמרו שלא נתקיים התנאי לא תלינן לקולא כי קידושין על תנאי לא נכלל בכלל הקול הראשון שיצא שזרק לה קידושין. ב"ש שם שו"ע ונו"כ שם ב

⁴¹ צריך עיון כיון דאיכא שמחת אירוסין הא מבואר דאפילו על פי נשים שמחות מחזקינן אותה כמקודשת, ואם כן למה לן כולי האי ששמעו שנתקדשה בפני פלוני ופלוני הא אפילו בנשים שמחות ואומרות נתקדשה פלונית סגי. ואפשר דבהא לא בעינן שנתקדשה לפלוני, גם לא בעינן היום, גם לא בעינן בעיר הזאת, והאחרונים נסתפקו בזה, ולפי מה שנתבאר מוכרח מדברי הרמב"ם דלא בעי. והר"ן (גיטין ג, א מדר"ר) כתב ונראה מדבריו דבדעולא היינו ששמעו דקאמרי טובא פלונית נתקדשה היום, ובר' אבא אף על פי שלא שמעו אלא מאחד ולא אמרו גם כן נתקדשה היום אלא נתקדשה סתם סגי, כיון שהקול גומר לשנים שהלכו להם ע"כ, ונראה מדבריו דבקלא דלעיל בעינן הרבה נשים שמחות לה אבל כאן סגי בשמעו מאחת וגם לא בעינן היום. טיב קידושין שם ז

⁴² כתב רי"ז צריכים להיות כשירי' ולכאורה משמע מש"ס דא"צ להיות כשירי' דהא איתא שם דבעי למפשט מהא דאר"ח עד שישמעו מכשירים נשמע דמבטל קול ולר"ש דאמר דא"צ להיות כשירים אלא אפי' נשים נשמע דאין מבטלין קול וקי"ל דאין מבטלין קול א"כ משמע דא"צ להיות כשירים והיינו טעמא דהרמ"ה שהביא הטור דס"ל אפילו אשה ששמעה מתרי הוי קול מיהו נראה הא דאין מבטלין קול הוא על פי המנהג ולא על פי הדין מ"ה צריכים להיות כשירים דוקא ובטור משמע גם עדות זו ששמעו מפלוני צריכים להעיד שנתקדשה היום מפלוני מיהו הר"ן כתב דא"צ להעיד היום ואפשר דא"צ להעיד ג"כ שנתקדשה לפלוני וכן משמע מל' הרמב"ם והיינו לשון המחבר ועיין בכ"מ מ"ש בשם הריב"ש. ב"ש שם ה

⁴³ משמע להדי' דבלא שמחת אירוסין אף שבאו שנים ששמעו מפי שנים שהלכו להם למד"ה אין זה קול ולא משמע כן מדברי שאר הפוסקים. ח"מ שם ד ועיין לעיל מהמ"ז מ"ש בשם הרב מהר"ל מפראג, ועיין טיב קידושין שם ז וקשה איך יפרש הרמב"ם (אישות פ"ט הכ"ב) קול דגירושין כי לשמחה מה זו עושה בגירושין, ואפשר דדוקא קידושין שדרך להיות שמחת אירוסין לכן בלא ראו שמחת אירוסין הוה ריעותא בקול, אבל בגירושין דלא שייך לא בעי. עוד יש לומר בקידושין כיון דסתם אשה עומדת להתקדש ודרך להיות בשידוכין בקל נתחלף בין עומדת להתקדש שנתקדשה, אבל בגירושין כשהקול שנתקדשה יש בו יותר ממשות כיון דסתם אשה לאו לגירושין מסתמא הקול יש בו ממש.

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

פלוגית בפני פלוני ופלוגי⁴⁵, ואותם העדים שנתקדשה בפניהם הלכו למדינה אחרת או מתו⁴⁶, הרי זה גם כן קול שמחזיק אותה בספק מקודשת. ויש אומרים⁴⁷ דלא הוי קול אלא כששמעו תרי מתרי, אף על פי שאין כאן שנים ששמעו מפני שנים ביחד, רק עד אחד אומר אני שמעתי מראובן ועד א' אומר אני שמעתי משמעון⁴⁸, אבל חד מתרי לא.

אבל היכא דליכא קול הברה והמולה בעיר לא נקרא קול⁴⁹.

ואין חוששין לקול⁵⁰ אלא כשהוחזק בבי"ד, שבי"ד חקרו בדבר ושמעו שיש ממשות בקול כמו שנתבאר, אבל כל זמן שלא הוחזק בבית דין לא הוי קול לשויה ספק מקודשת, אפילו אמרו שיש עדים במקום קרוב אין מונעין אותה להנשא, ולא פלוג חכמים בין במקום קרוב למקום רחוק⁵¹.

אולם הכל תליא בחקירות בי"ד יראי שמים, אם לא במקום שיש חזקה טובא שנתקדשה אז לא בעינן הוחזק בבית דין, ויש לבי"ד לחזור אחר הקול כל זמן שלא נשאת⁵², כדי לברר אם יש בו ממשות.

י. אתרוזתא נינהו בסורא מבטלי קלא בנהרדעא לא מבטלי

קלא

קול שיצא מתחלה בלא אמתלא, והוחזק בבית דין ונתברר אחר כך ששקר היה אותו הקול⁵³, כגון שבאו העדים שתלו בהן שראו הקידושין ושנתקדשה בפניהם ואומרים שלא היו דברים מעולם⁵⁴, מבטלין הקול, כלומר מתירין

⁴⁵ לא נתבאר אם גם בקול זה צריך שיצא הקול שנתקדש' לפלוני ובעיר הזאת או דילמא מאחר שהקול נמר לשנים שהלכו להם כשם דלא בעי היום כמ"ש הר"ן סוף גיטין ה"ה דלא בעי גם כן לפלוני בעיר הזאת. ח"מ שם ה

⁴⁶ והטור כתב דהרמ"ה חולק ע"ז וס"ל דוקא אם אומרי' בשם שני' דחיים עדיין אלא הלכו למ"י אז מרתת שמא יבואו ויכחישו אבל אם אומרים בשם העדים שמתו כבר לא הוי קול. ב"ש שם ז ועיי"ש מה שהקשה עליו

⁴⁷ רמ"א שם

⁴⁸ ח"מ שם ו, וב"ש שם ח

⁴⁹ ב"ש שם ה בשם מהר"ל מפראג

⁵⁰ רמ"א שם

⁵¹ ב"ש שם ט

⁵² ח"מ שם ז, ב"ש י

⁵³ רמ"א שם ש

⁵⁴ משמע דוק' שבאו אלו עדים אבל אם באו העדים שהוציאו הקול אף על גב שאמרו שקר הוא לא מהני וב"ח מדייק מהרא"ש והטור אפי' אם באו העדים שהוציאו הקול ואמרו שקר הוא מהני. ב"ש שם יג

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אותה בלא גט, ומודיעין ששקר היה⁵⁵. ויש אומרים⁵⁶ שבזמן הזה אין מבטלין קלא אלא מצריכין גט, דשמא ישמעו קצת בקול ולא ישמעו הביטול⁵⁷ ואיכא חשד איסור אשת איש⁵⁸. וכל מקום שאין צריכין להחמיר אין להחמיר גם בקול כלל, כדי שלא ליתן יד לרשעים מוציאי דבה שיוציאו קולות על בנות ישראל לענגן או להוציא מהם ממון.

**יא. ההיא דנפק עלה קלא דאי קדשה באציפא דתוחלא בעינא
דבי שיפי ... בהא מבטלינן קלא מימר אמרי עיינו בהו
רבנן בקידושיה ולא הוה בהו שוה פרוטה ... וקידושי
קטן הוה**

כבר התבאר שקול שיש עמו אמתלא ושמעו האמתלאה, כששמעו הקול שנתקדשה, לא הוחזקה אפילו ספק מקודשת.

ולכן אם יש להסתפק אם יש בקידושין שוה פרוטה, או נתקדשה לפלוני ויש להסתפק אם הוא קטן או גדול⁵⁹, בכל אלו לא הוחזקה בספק מקודשת, אלא שואלין את פיה וסומכין על דבריה, שהואיל ואין שם ראייה ברורה ולא קול

⁵⁵ ובגליון ש"ע דהגר"ע איגר וצ"ל נ"ב אם הוחזק הקול ואח"כ נמצאו העדים פסולים לכ"ע אין חוששין הר"ם אלשקר סי' צ"ט וקיד"א אבל הר"י אדרבי סי' ד' כתב דצריך גט להתיירא לעלמא והר"ם איסרלן סי' ל' כתב שאם העדים עצמם אומרים להד"ם הוי קול ושוברו עמו. פ"ת שם ג

⁵⁶ שם ברמ"א מהרי"ף והרמב"ם

⁵⁷ אמנם נראה פשוט דאם באו עדים והעידו שלא נתקדשה כלל פשיטא דמבטלין את הקול לכ"ע. ואפי' עד א' י"ל דמצטרף עם חזקת פנוי' להכחיש את הקול. המקנה קונטרס אחרון

⁵⁸ אף שבזמן הגמ' היו מקומות שמבטלין הקול בזמן הזה חוששין להחמיר דאולי אנחנו מאותן מקומות שאין מבטלין קול אבל הד"מ כתב דמיחש לקול חשש' דרבנן ובשל סופרים הלך אחר המיקל וכן פסק הרא"ש בפסקיו ובתשובה והבי' ראיות לזה. ח"מ שם י', ועיין תשו' מהרש"ל סי' כ"א שם כתב אם העדים סמוכין לכאן לא הוי קול עד ששואלים להעדים. ב"ש שם יד. והרשד"ם חא"ה סי' ל"ג כ' ויראי הוראה אני ובפרט להקל בדבר הנוגע בערוה ומדברי רש"ל בתשובה סימן ק"א נראה דס"ל דהלכה כמ"ד דלא מבטלין קלא. באר היטב שם יז ועיין באבני מילואים שם ג שכתב מח' ראשונים שברא"ש (סי' י"א) שאינה מחלוקת של אמוראי אלא בחילוק המקומות הדבר תלוי יש מקום שבקל מוציאים קול ושם מבטלין ובמקום שאין מוציאים קול בקל מסתמא אם יצא קול יש בו ממש ואין מבטלין אותו עכ"ל ע"ש. מיהו מדברי תוס' [פ"ט, ב] משמע דפליגי ע"ש ד"ה ובנהרדעא ז"ל ואף על גב דהני בי רב דשלחו לשמואל הם תלמידי דרב ובסורא מבטלי קלא מכל מקום לא הוי מורה להו דלא כנפשי' עכ"ל.

⁵⁹ ואפי' לא נתברר לנו שלא היה ש"פ או שהיה קטן תלינן אנן לקול'. והיינו אם יצא הקול שקידש בחפץ קל תלינן שלא היה ש"פ וכן אם יצא קול שקידש אחד מבני פלוני ואחד מבניו הוא קטן תלינן אנן שהקטן קידש אותה. ב"ש שם יא

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

חזק ליכא חשד, שאומרים אנו ש עיינו חכמים ונתברר להם שלא היו שזה פרוטה, או עיינו ונתברר שהיה קטן וכל כהאי גוונא אין הקול אוסרה.

דף פט:

**יב. נתקדשה ואח"כ בא בעלה מותרת לחזור ... דאתי בעל
וקא מערער אי הכי נישאת נמי נישאת דעבדה איסורא
קנסוה רבנן נתקדשה דלא עבדה איסורא לא קנסוה רבנן**

כבר התבאר במסכת יבמות דף צב. שהאשה שאמרו⁶⁰ לה מת בעלך אם לא נשאת לשני אלא נתקדשה לבד ובא בעלה הראשון, אינה צריכה גט מהשני, שלא החמירו אלא בנישאת⁶¹ אף על פי שלא נבעלה אבל לא בנתקדשה לבד, ומותרת לחזור לראשון.

ואם מת הראשון או גירשה מותרת לשני, שלא גזרו כלום אקידושי שני בלא נישואין או בלא ייחוד אחר שנתקדשה לו.

וכן בכל גט שהוא פסול מדברי תורה שאם נתגרשה בו עדיין אשת איש גמורה היא ואם נישאת בו תצא מן הראשון והשני, וכל הי"ג דרכים שנוהגים באשה שהלך בעלה למדינת הים ונשאת ואח"כ בא בעלה, נוהגין בה, אבל אם לא נשאת עדיין אלא נתקדשה, מותרת לבעלה הראשון ואינה צריכה גט משני, שהרי לא תפסו בה קידושין. ואפילו אם היה בעלה הראשון כהן לא נאסרה עליו משום גרושה, שאין כאן אפילו ריח הגט כלל כיון שהגט פסול מן התורה.

ואשה שנתקדשה ונשאת לאחד והיא היתה משודכת כבר לאחר, ונתן לה המשודך טבעת וקדשה, והיא סברה שאין זה קידושין וקבלה קידושין מזה ונשאת לו, או שהיתה מקודשת כבר זה ימים רבים לאחר ושכחה וקבלה קידושין מזה, וגם נשאת לו או נתייחדה עמו להיות לו לפלגש בקידושין בלא כתובה, הרי זו תצא מזה ומזה, וכל הדרכים הנזכרים הם בה שאין זו נקראת אנוסה דהוה לה למידק.

⁶⁰ שו"ע ונו"כ שם נח

⁶¹ הכלל הוא בנשאת דעבדה איסורא קנסוה דאסורה לראשון היינו לשיטת הרי"ף משום קנס לבד ולהרא"ש לאו משום קנס לבד אלא מחמת קנס חיישינן שמא יאמרו גירש הראשון ונשאת לשני אבל בקדושין דלא עבדה איסורא לא קנסוה ולא חיישינן שמא יאמרו וכו' אלא יאמרו שהיה קידושי טעות. ב"ש שם קע

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אבל אם אנסוה ממש להנשא לשני, או שהורו לה בי"ד בטעות שאין בקידושי ראשון ממש⁶² וכה"ג ונשאת על פיהם הרי זו אנסוה גמורה היא, ומותרת לבעלה הראשון אם הוא ישראל או לוי.

יג. כל קלא דלא איתחזק בבי דינא לאו קלא הוא

כבר התבאר שכל קול⁶³ שלא הוחזק בב"ד, אפילו יצא הברה או שנים אומרים, אינו קול לחוש לו.

יד. כל קלא דבתר נישואין לא חיישינן ליה ... אפילו דבתר אירוסין ... והלכתא לא חיישינן ליה

כבר התבאר במסכת יבמות דף צב. ולעיל דף פא. שפנויה⁶⁴ שיצא עליה קול שנתקדשה לפלוני היום בעיר זו, חוששין לה והרי היא ספק מקודשת אף על פי שאין שם ראייה ברורה, מיהו כל קול שלא הוחזק בבית דין אין חוששין לו.

אולם אשה⁶⁵ שנשאת או נתקדשה לפלוני ואח"כ יצא עליה קול שנתקדשה לאחר קודם שקדשה זה, וכן אשת כהן שיצא עליה קול שהיא זונה או גרושה אין חוששין לה להוציאה מבעלה, ואין חוששין לו כלל, ואפילו אם יצא הקול כבר קודם שקדשה אלא שלא הוחזק בב"ד עד לאחר שנתארסה לזה, אין בודקין אחר הקול להחזיקו לברר הקול שנתקדשה. כי מה שהעדים אומרים שמענו מפלוני ופלני' והם הלכו למדינת הים אינו אלא קול, ולא דבר ברור, ואפילו אם באו לב"ד והעידו כן אין חוששים⁶⁶, הואיל וקדשה אחר קידושין גמורים, וכל שכן אם נשאה⁶⁷.

⁶² בתשובת רשב"א למד דין זה ממיכל אשת דוד שהיתה מותרת לדוד אחר הנישואים של פלמי משום דמעו ב"ד של שאול והורו מלוה ופרומה דעתו אמלוה וא"ל מסוניא פ' האשה רבה דאיתא שם סבר ר"נ ניסת ע"פ ע"א הוי הוראה בטעות ומ"מ תצא מזה ומזה די"ל שם הוא הגרם שלא דייק שפיר מיהו קשה למה דקי"ל נשאת ע"פ שני עדים אסורה לבעלה ואין לך אונס גדול מזה ומ"מ אסורה לבעלה ובט"ז מאריך בזה, ועיין סי' ל"א מ"ש בשם מהרי"ק. ב"ש שם קעה

⁶³ שו"ע ונו"כ שם ו ה, מו א

⁶⁴ שו"ע ונו"כ אבהע"ז מו א

⁶⁵ שו"ע ונו"כ שם ח

⁶⁶ ב"ש שם כא

⁶⁷ ועיין ברמ"א שם שזה דוקא אם היא מכחשת הקול הראשון, אבל אם היא מודה אחר כך שנתקדשה לראשון הרי שווייה נפשה חתיכה דאיסורא לגבי בעלה, והואיל והקול מסייעה אוסרים אותה עליו. אך באחרונים חלקו

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

**טז. יצא עליה קול מראשון ובא אחר וקדשה קידושי תורה ...
דאי מיגליא מילתא דקידושי קמא קידושי מעליא נינהו
לא צריכה גט משני**

יצא עליה קול⁶⁸ שהיא מקודשת לפלוני, ובא אחר וקדשה בפנינו⁶⁹ קידושין גמורין, בודקין על קידושי הראשון שהם בקול, אם באו עדים ברורים בראייה ברורה שהיא מקודשת לראשון, אין קידושי שני כלום ואינה צריכה גט משני.

ולהלך יבואר הדין אם לא נתבררו קידושי ראשון.

**טז. אשת איש שפשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר מקודשת
מדרב המנונא**

אשת איש⁷⁰ שפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר⁷¹, בפני בעלה⁷² הרי היא מקודשת לשני, שהרי הוא כאילו אמרה לבעלה גרשתני להלך, ונאמנת, חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה, אבל אם קבלה קידושין מאחר, שלא בפני בעלה, אין קידושין תופשין בה, עד שתביא ראייה שנתגרשה קודם שקבלה הקידושין, שכל שלא בפניו מעיזה.

עליו שם שמקורו הוא שו"ת הרא"ש ובח"מ שם פירשו בענין אחר וכן בב"ש ועיי"ש באבנ"מ ובב"מ ובשו"ת רע"א קענ ואבמ"ל.

⁶⁸ שו"ע ונו"כ שם מו ה

⁶⁹ כלומר שלא בפני הראשון דאם קבלה קידושין בפני הראשון היא נאמנת מדרב המנונא (גיטין דף פ"ט ע"ב) דאמר רב המנונא האשה שאמרה לבעל גרשתני נאמנת חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה וע"ל סי' י"ז סעיף ב' בהג"ה די"א דאף בפניו אינה נאמנת רק לחומר. ח"מ שם יב, ב"ש טז

⁷⁰ שו"ע ונו"כ שם יז ב

⁷¹ אם המקדש השני הוא כהן דליכ' למימר גרשתני שאם היא גרושה האיך נתקדשה לכהן אין לחוש לקדושי שני הר"א ששון סי' י"ח ועיין בהרש"ך ח"ב סי' קכ"ז וכנה"ג. אם האשה אמרה שמה שנתקדשה לשני הוא משום דלא חששה לקידושי ראשון דקים לה שקדושי ראשון לא היו קידושין כלל ואנו יודעין שקדושי ראשון הם ודאים אין לחוש לקדושי שני אפילו נתקדשה בפני בעלה. הרש"ך ח"ב סי' קכ"ז. והראנ"ח ח"א ס"ס ח'. אם המתקדשת היתה אשתו מקדם של זה המקדש השני וגירשה ונשאה אין לחוש לקדושי שני דליכא למימר גרשתני שא"כ האיך נתקדשה לזה שנמצא מחזיר גרושתו מן הנשואין. באר היטב שם ג

⁷² הרשב"א בתשובה סימן אלף רנ"ג הובא בב"י סימן זה ס"ק ד' הביא ראייה אעפ"י שהתחילה לומר שלא בפני הבעל א"א מתחילתה לא היתה נאמנת והשתא עביד' לאחזוקי לשקרא אלא לעולם נאמנת כל שאומרת בפני הבעל ומעיזה בפניו. ח"מ שם ג. ובתשו' ריב"ש סי' קכ"ז ולא משמע כן ובר"מ הביא ג"כ פלוגת' בזה. ב"ש שם ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

י"א⁷³ שכל שהוא בעיר כשנתקדשה לאחר מיקרי בפניו ואינה מעיזה, ויש אומרים⁷⁴ דדוקא בפני בעלה ממש אינה מעיזה, אבל שלא בפניו אפילו הוא בעיר מעיזה.

י"א שבזמן הזה שהתרבתה חוצפה ופריצות, אינה נאמנת אלא לחומרא⁷⁵, מכיון שהורעה חזקה זו שאינה מעיזה⁷⁶. וי"א⁷⁷ שאנה חצופה להתקדש בפני בעלה גם בזמן הזה ונאמנת.

י. האשה שאמרה לבעלה גירשתני נאמנת חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה ... שלא בפניו מעיזה ומעיזה

כבר התבאר במסכת יבמות דף קטז: שהאשה⁷⁸ שאמרה לבעלה בפני גרשתני, נאמנת. חזקה, אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה. וי"א⁷⁹ שדוקא לענין שקדושין תופסין בה נאמנת וצריכה גט, אבל אינה נאמנת להנשא לאחר או ליטול כתובתה. ויש חולקים⁸⁰ וס"ל שלכל דבר נאמנת. וי"א עוד

⁷³ הרא"ש שם סי' יב

⁷⁴ רמ"א שם דעת המהרי"ק ובאמת בדברי מהרי"ק שממנו הוצי' הרב דין זה כתב בזה הלשון ועל מה שכתבתי דל' בפניו אין מוכיח דלשתמע בפניו ממש וכו' משמע דס"ל דלאו דוקא בפניו ממש והריב"ש סימן קכ"ז שממנו הוציא הרב ג"כ דין זה מיירי במי שטוענ' על בעלה שאין לו גבורת אנשים וע"ז כתב שצריכה לבא לפני ב"ד ושתאמר בן בפני בעלה אבל המקבלי' קדושין כשבעלה בעיר אף אם נאמר דמה שקבלה שלא בפני בעלה לאו כלום הוא מכל מקום כשבא בעלה והיא מחזקת בקדושין ואומרת שנתגרשה ממנו למה לא תהיה נאמנת דהא ידעה בשעת קבלת קידושין שבעלה יבא מיד לביתה ותכרה להעיו בפניו אם לא שנאמר דאה"נ מיירי כשבא בעלה לביתה חוזרת מדבריה ואומרת לא גרשתני ובה אפש' לא פליג הרא"ש ומנ"ל לחלק השו"י מאחר שלא נמצא מחלוקת להדיא. ח"מ שם ו

⁷⁵ בב"ח כ' דוקא לכתחלה לא תנשא האידינ' דנפיש חוצפ' אבל אם נשאת לא מפקינן לה מהך טעמא והביא ראייה מתשו' הרא"ש כלל מ"ד סימן כ' (שפסק על אשה אחת שנשאת לאחר כשהיה הראשון בעיר דמותרת לשני כיון שנשאת לו בפני בעלה והרא"ש היה זמן רב אחר הרמ"ה (ר"ל בעל סברא זו דהאידינ' נפיש חוצפ') אלמא דס"ל להרא"ש דלא אמר הרמ"ה אלא לכתחילה אבל אם נשאת לא תצא עכ"ל הב"ח) ובאמת אין זו ראייה דהא לא הביא הרא"ש דברי הרמ"ה ואדרב' הרא"ש פסק בכלל הנ"ל בסימן א' דנאמנת להנשא אף לכתחל' וזה עכ"פ דלא כהרמ"ה וא"כ לדידן דחיישינן להא דרמ"ה מנ"ל לחלק בין לכתחלה לדיעבד. ח"מ ד

⁷⁶ עי' בס' בית מאיר שכ' דהיכא שיש אמתל' המוכיח שאומרת אמת אף בזה"ז נאמנת. פ"ת שם ט

⁷⁷ עיין ב"ח כתב בדיעבד אם קדשה אחר מקודשת לו ולא מפקינן אותה ונראה הא דכתבו הר"ן והמגיד דאסורה להנשא לא איירי בנתקדש בפני בעלה אלא אם אומרת בפני בעלה גרשתני בזה כתבו דאסורה להנשא אבל אם נתקדשה בפני בעלה מותרת להמקדש, וי"א קמאי שהבי' רמ"א לא קאי אלא אם אמרה גרשתני וי"א בתראי מוסיפים בזה"ז אפילו נתקדשה אסורה לו. ב"ש שם ד

⁷⁸ שו"ע ונו"כ שם יז ב

⁷⁹ הר"ן פ"ב דכתובות בשם י"א, הנהגת מיימוני פ"ב דגירושין

⁸⁰ רמב"ם

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

שבזמן הזה שהתרבתה חוצפה ופריצות, אינה נאמנת אלא לחומרא⁸¹, מכיון שהורעה חזקה זו שאינה מעיזה⁸².

**יח. מגרש ראשון ונושא שני אבל מגרש שני ונושא ראשון
... אתי למימר מחזיר גרושתו מן האירוסין**

מה שהתבאר לעיל שאם יצא עליה קול⁸³ שהיא מקודשת לפלוני, ובא אחר וקידשה בפנינו⁸⁴ קידושין גמורין, בודקין על קידושי הראשון שהם בקול, אם באו עדים ברורים בראייה ברורה שהיא מקודשת לראשון, אין קידושי שני כלום ואינה צריכה גט משני.

ואם לא נתבררו קידושי ראשון מגרש ראשון, שאף על גב דקידושי שני קידושין גמורין וברורים, לא מבטלינן הקול הראשון אפילו נשאה השני, שקול שקודם קידושין לא מבטלינן לכך צריכה גט מן הראשון, ואחר שגירשה הראשון אם לא נשאה השני אף על פי שקידשה יכול לישא אותה אם ירצה, מכל מקום יחזור ויתן לה קידושין שניים שיהיו בלא דופי.

אבל אם נשאה השני קודם שגירשה הראשון אסורה גם לשני, אפילו אחר שגירשה הראשון, שכיון שמצריכין אותה גט מראשון הרי היא בחזקת שהיתה אשתו, ונמצא שבא עליה השני בזנות ואסורה לו ולראשון עולמית⁸⁵.

⁸¹ בב"ח כ' דוקא לכתחלה לא תנשא האידנא דנפיש חוצפ' אבל אם נשאת לא מפקין לה, אך עיין בח"מ ד שאסר אף דיעבד ועיין בתשובת הרדב"ז ח"ג סימן ת"ז שדעתו ג"כ כהב"ח אם לא שיש אמת' שעני' נתנ' בו ע"ש. פתחי תשובה שם י

⁸² ע"י בס' בית מאיר שכ' דהיכא שיש אמת' המוכיח שאומרת אמת אף בזה"ז נאמנת. פ"ת שם ט

⁸³ שו"ע ונו"כ שם מו ה

⁸⁴ כלומר שלא בפני הראשון דאם קבלה קדושין בפני הראשון היא נאמנ' מדרב המנונא (גיטין דף פ"ט ע"ב) דאמר רב המנונ' האשה שאמרה לבעל' גרשתי נאמנת חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה וע"ל סי' י"ז סעיף ב' בהג"ה ד"א דאף בפניו אינה נאמנת רק לחומר'. ח"מ שם יב, ב"ש מו

⁸⁵ גם על הראשון אסורה לכ"ע אף בדיעבד דבועל ובעל דין אחד להם. ח"מ שם יד

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

וזה כשהיה עכ"פ עידי יחוד שנתיחדה עם השני, אבל אם לא הי' אלא חופה וידוע שלא בא עליה מותרת⁸⁶, כיון דקדושי הראשון ספק הוא⁸⁷.

ואם לא נשאה שני דאמרינן יגרש ראשון וישא שני, אבל לא יגרש שני וישא ראשון⁸⁸, שלא יאמרו⁸⁹ מחזיר גרושתו מן האירוסין אחר שנתארסה לשני הוא.

יט. יצא עליה קול מזה ומזה מותרת לשניהם

האמור לעיל שאם יצא עליה קול⁹⁰ שהיא מקודשת לפלוני, ובא אחר וקידשה בפנינו⁹¹ קידושין גמורין, בודקין על קידושי הראשון שהם בקול, זהו רק⁹² שקידשה השני קידושין ודאין וגמורין.

אבל אם לא קדשה השני קידושין גמורין אלא שיצא לה קול שהיא מקודשת לראשון ואחר כך⁹³ יצא קול אחר כמותו שהיא מקודשת לאחר, אחד מגרש

⁸⁶ לב"ש מהני אפילו אם לא ידוע כל שאין עדי יחוד, אבל מהר"א ששון סי' קע"ג כתב דלא סגי בהכי ואפי' הית' נדה אלא דוקא כשבאו עדים שלא וזה ידן מתוך ידן ולא נתייחדו ולזה הסכימו רוב חכמי שאלונקו. באר היטב שם כ, והנה ספר מהר"א ששון אין אתי אך ראיתי בשעה"מ פ"י מה"א בקונ' חופת חתנים ס"ה הביא שם דברי מהר"א ששון אלו קצת באריכות ומבואר שם דלא כמו שהעתיק הבה"ט משמו. רק דמתחלה עלה בדעת מהר"א ששון דאפי' באיכא עדים שלא וזה ידן אינו מועיל. ושוב מסיק דאפילו באין עדים שלא וזה ידן רק שהיתה נדה מותרת לו. וע' עוד בשעה"מ שם שהשיג על מהר"א ששון בכל דברי התשובה הנ"ל ומ"מ בנדון מהר"א ששון נראה דלכ"ע כל שנכנסה לחופה ולא נבעלה לא חיישין לה כלל דאפילו הסוברים דחופה חשיבה כביאה ממש לא כתבו כן אלא היכא דמן הדין הוא חופה משא"כ ביצא עליה קול שנתקדשה ונשאת לאחר ונכנסה לחופה ולא נבעלה דבהא ודאי פשיטא דמגרש ראשון ונושא שני דממ"נ אם לא נתקדשה לראשון כלל ה"ז מותרת ואם נתקדשה לראשון חופה דשני לא חשיבה חופה כלל דאטו נישואין תופסין בעריות והו"ל כמי שלא נשאת כלל ע"ש היטב. פתחי תשובה שם ד

⁸⁷ ב"ש שם יח ועיין תשובת רש"ך ס"א סי' נ"ב

⁸⁸ כ' הרשב"א אף על גב דהוי ס"ס שמא לא קידש הא' ואינו מחזיר גרושתו, ואת"ל קידש שמא לא גירש וקדושין וגרושין של השני לאו כלום הוא מ"מ לא יכנס. ב"ש שם יז

⁸⁹ ואם כנס ראשון משמע לכאורה שא"צ להוציא רק לכתחלה לא יכנס משום שמא יאמרו ומיהו אפשר דאף בדיעב' צריך להוציא משום שמא יאמרו וע' לעיל בס' ל"א כתב הרמ"ה בקידוש בפחות מש"פ אף דמוציאין משני מ"מ אין הולד ממזר. ח"מ שם יג, מיהו אפשר לומר אם כנס הראשון א"צ לגרש כיון דס"ס הוא, ול"ד להא אם כנס השני אסורה לו דשם לית' אלא ספק א'. ב"ש שם יז. בתשובת הרב בצלאל סי' ז' כתב אם כנס ראשון כופין אותו לגרש. באר היטב שם יט

⁹⁰ שו"ע ונו"כ שם מו ה

⁹¹ כלומר שלא בפני הראשון דאם קבלה קדושין בפני הראשון היא נאמנ' מדרב המנונא (גיטין דף פ"ט ע"ב) דאמר רב המנונ' האשה שאמרה לבעל' גרשתי נאמנת חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה וע"ל סי' י"ז סעיף ב' בהג"ה ד"א דאף בפניו אינה נאמנת רק להומר. ח"מ שם יב, ב"ש מו

⁹² שו"ע ונו"כ ו

⁹³ לכאורה נראה דאם שני הקולות יצאו ביום אחד ולא הוחזק הקול הראשון עד שיצא הקול השני נהי דמהני הקול לגבי עלמא כמו בנתקדשה לחד מבני פלני, מ"מ לגבי אותם שנים עצמן שיצא הקול עליהם כיון דלא

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

ואחד כונס בין ראשון ובין שני, דכיון שהיא בספק בשניהם לא גזרינן לראשון משום מחזיר גרושתו.

הוי קול ברור למי נתקדשה לזה או לזה לא חיישינן לקלא לכל א' כנגד חבירו ומותרת לכל א' בלא גט משני אולם נראה עיקר דכל שיש הכחשה בין שני קולות אינו חשוב כאמתלא דשמא יאמינו לקול זה יותר מזה ודמי להאי דאיתא בגיטין דף פ"א דאע"ג דאיכא דקרי לכתובה כתיבה חיישינן לקלא כיון דאיכא נמי דקרי לנתינה כתיבה ודוקא באמתלא שאינו מכחיש את הקול. ונראה עוד דהא דצריך לגרש השני ולא מהני לכשתאמר בפניו שלא קדשה ותהי' נאמנת דלגבי הראשון י"ל שכיון דכבר נתקדשה לשני שוב אינה נאמנת לגבי הראשון כדאי' לעיל ר"ס י"ז אבל לגבי השני למה לא תהי' נאמנת מדר' המנונא. ונראה המעם בזה משום דכיון דקול הראשון מסייע לה דכבר נתקדשה לראשון ואין קדושי השני כלום וקול עדיף מעד א' כמ"ש התוס' בכתובות ד"ה והאמר ר' יוחנן כו' וקי"ל דהיכא דע"א מסייע לה שפיר יכולה להעיד ואינה נאמנת. וצ"ע. המקנה קונטרס אחרון שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>